

Ohjelmistoyrittäjät ry.
Yhteyshenkilö: Jussi Autere (puh. 0400 422 565)

Pvm 01.05.2007

Opetusministeriölle

Lausunto vastauksena lausuntopyyntöön:

Lausuntopyyntö – tekijänoikeusjärjestelmän arviointi ja tekijänoikeuslainsäädännön kehittäminen (Dnro 4/670/2007)

Ohjelmistoyrittäjät ry:n tehtävä on olla sitoutumaton innovatiivisten, ammattitaitoisten, kasvuhakuisten ja yrittäjähenkisten ohjelmistoyritysten johdon yhteisö ja ohjelmistoalan kehittäjä ja edunvalvoja. Yhdistykseen kuuluu tällä hetkellä 180 jäsentä, jotka edustavat pääosin yrittäjälähtöisiä pieniä ja keskisuuria ohjelmistoyrityksiä. Yhdistyksen intressi tekijänoikeuslainsäädäntöön kohdistuu taloudellisiin vaikutuksiin ja näissä ennen kaikkea kolmeen alueeseen: 1) Yhdistyksen jäsenten yrityksissään tuottamien teosten tekijänoikeudellinen suojaaminen; 2) miten yhdistyksen jäsenet voivat hyödyntää muiden tahojen tekijänoikeuksien alaisia teoksia omien tuotteidensa ja palveluidensa osina sekä 3) mihin kohdistetaan ne rajalliset resurssit, joilla kehitetään immateriaalioikeuksien suojaamisen kokonaisjärjestelmäämme mukaan lukien myös teollisoikeudet.

Yleisenä lausuntona Opetusministeriön muistiosta toteamme:

- 1) Kannaltamme on tärkeää, että tekijänoikeuslainsäädännöstä ei muodostu keinotekoisia esteitä uusien, innovatiivisten tuotteiden ja palveluiden kehittämiselle ja markkinoille tuonnille. Pää tavoitteena pitää siis olla laillisen saatavuuden parantaminen. Tekijänoikeuslainsäädännön uudistuksia tehtäessä huomiota pitää entistä enemmän kiinnittää siihen, että lainsäädännöstä ei muodostu innovaatioiden este. Tältä osin yhdyimme vahvasti Puheenjohtaja Barrosen EU-komission linjaan. Tällä hetkellä on syytä hillitä uutta sääntelyä, karsia sääntelyhankkeita, parantaa olemassa olevaa sääntelyä ja ”antaa toimijoille mahdollisuus”. Etenkin suurella kriittisyydellä on suhtauduttava rajoituksiin, jotka koskevat teknisten välitallenteiden luontia.
- 2) Jatkossa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisten mekanismien luomiseen, joilla uusien innovatiivisten palveluiden tarjoajat voivat ostaa tekijänoikeuksien käyttömahdollisuuksia kustannustehokkaasti. Pienen maan sisällöntuottajille on parasta että saa oman tuotoksensa helposti esille ja myyntiin. Sen sijaan, että palvelun tarjoaja joutuisi neuvottelemaan tekijänoikeuksista erikseen jokaisen oikeuksien omistajien kanssa, on luotava mahdollisuuksia hankkia riittävän isoja tekijänoikeuskokonaisuuksia kertasopimuksilla. Tarvitaan keskitettyjä laillisia hankintakanavia, joiden operaattorit ovat ammattimaisesti toimivia ja ymmärtävät myös ostajayritysten liiketoiminnallisia tarpeita ja vaatimuksia.

- 3) Oman jäsenistömme kannalta näemme tällä hetkellä immateriaalioikeuksien suojaamisen alueella tärkeimmäksi alueeksi sen, miten pienet yritykset voivat suojata innovaatioihinsa liittyviä oikeuksiaan kilpaillessaan isojen kansainvälisten toimijoiden kanssa.
- 4) Koko tekijän- ja teollisuus oikeuksien järjestelmän osalta polttavaksi ongelmaksi koemme sellaisten mekanismien puutteen, joilla pienet yritykset voivat puolustaa tekijän- ja teollisoikeuksiaan ja saada korvauksia niitä loukkaavilta tahoilta, etenkin isoilta yrityksiltä. Valitettava tilanne on tällä hetkellä se, että isot yritykset pystyvät rikkomaan pienten yritysten IPR-oikeuksia melko vapaasti, koska pienellä yrityksellä ei ole resursseja lähteä hakemaan korvauksia siviilioikeusprosessissa, etenkin Yhdysvalloissa. Tämän—enemmän teollisoikeuksiin liittyvän—ongelman ratkaiseminen tulee asettaa kiireellisyysjärjestyksessä tekijänoikeuslainsäädännön kehittämisen edelle.

Muistioon "Tekijänoikeuden suuntaviivoja" annamme seuraavat kommentit:

Luku 1.2 Visio

On ilahduttavaa, että vision kaksi ensimmäistä kohtaa kuuluvat:

- Tekijänoikeus luo vahvaa pohjaa luovuudelle, luovalle taloudelle ja luoville toimialoille
- Tekijänoikeus sopeutuu toimintaympäristön muutoksiin ja toimii yleisen edun mukaisesti; se kannustaa ja tukee henkisiä ja aineellisia investointeja

Olemme täysin yhtä mieltä näiden tavoitteiden tärkeydestä. Haluamme kuitenkin muistuttaa, että luovuus ei rajoitu vain taiteelliseen työhön, vaan kattaa myös teolliset innovaatiot. Siksi muuttaisimme ensimmäisen kohdan muotoon:

- Tekijänoikeus luo vahvaa pohjaa luovuudelle ja innovaatioille sekä luovuuteen ja innovaatioihin perustuvalla taloudella ja toimialoilla

Kohta ”ongelmakohtia ja haasteita” pohjautuu mielestämme liikaa asennemaailmaan, että tekijänoikeuksilla olisi jokin ylhäältä annettu, pysyvä, muuttumaton taloudellinen arvo. Näinhän ei dynaamisessa, luovassa ja muuttuvassa talouden kehityksessä voi olla minkään tuotantotekijän osalta. Myös tekijänoikeuksien haltijoiden ja niiden luovien tuottajien on sopeuduttava muutokseen, jossa osa vanhoista tekijänoikeuden muodoista menettää taloudellista arvoaan. Vastaavasti tilalle syntyy uusia teoksellisuuden muotoja, jotka voidaan suojata esimerkiksi digitaalisessa maailmassa, ja jotka tarjoavat luovalle taloudelle uusia tuotontekomahdollisuuksia.

Ohjelmistoteollisuudessa tunnetaan käsite ”koodin puoliintumisaika”, joka on tavallisimmin 2-3 vuotta. Ohjelmistokoodiin sitoutunut taloudellinen arvo puoliintuu tässä ajassa. Tekijänoikeuslainsäädäntö ei tue tätä lähestymistapaa, vaan lähtee siitä, että tekijänoikeuksien suojaama arvo säilyy muuttumattomana jopa 70 vuotta.

Ongelmakohtiin ja haasteisiin lisäisimme seuraavan kohdan:

- Nykyisellään tekijän- ja teollisoikeuksien järjestelmä on hyödyntäjäyritysten kannalta epäsymmetrinen: Pienten yritysten on vaikea puolustaa oikeuksiaan isoja yrityksiä vastaan. Niillä ei ole voimavaroja neuvotella erikseen lukuisien eri teosten oikeuksien omistajien kanssa tekijänoikeuksien hyödyntämisestä, kuten isoilla yrityksillä.

Kohdassa mahdollisuuksia ja ratkaisulinjauksia, haluamme painottaa etenkin seuraavien merkitystä ja toimenpiteiden tärkeyttä niiden aikaansaamiseksi:

- Oikeuksien hankintaa helpottavia ja selkeyttäviä käytäntöjä ja järjestelmiä kehitetään
- Tekijänoikeuksien kollektiivihallinnoinnin kehittämistä sekä sopeutumista globaaleiden markkinoiden haasteisiin edistetään
- Lainsäädännöllisten ja muiden tekijänoikeusjärjestelmän toimivuuteen vaikuttavien ratkaisujen tulee tukea tekijänoikeuden taloudellisen kannustinvaikutuksen säilymistä niin yksittäisten tekijöiden ja oikeudenhaltijoiden kuin suojattuja aineistoja hyödyntävien tahojen toiminnassa
- Keskitetystä käyttöoikeuksien hankinnasta saatavat hyödyt on punnittava, tavoitteena merkittävä kokonaishyöty

Luvussa 2.2.2 todetaan

”Teknolohiateollisuus ja televiestintäyritykset haluavat, että tekijänoikeus ei tuottaisi kitkaa heidän tuotteidensa ja palvelujen laajalle kysynnälle, käytölle eikä varsinkaan rasiitetta hinnoille.”

Toteamme, että Ohjelmistoyrittäjät ry:n tavoite on, että tekijänoikeus ei tuota Suomessa tai kansainvälisesti ansiotonta kilpailuetua tai estettä kilpailulle kenellekään. Sen sijaan meillä ei ole yksiselitteistä kantaa siihen, saako tekijänoikeus aiheuttaa rasiitetta hinnoille. Jos kilpailussa menestyminen perustu siihen, että joku teoksia tuottava osapuoli ei saa ansaitsemaansa korvausta, yhteiskunnan pitää puuttua tilanteeseen. Tekijänoikeuden haltija on korvauksensa ansainnut ja joskus tämä saattaa tarkoittaa rasiitetta hinnoille.

Luvussa 2.2.3 esitettyihin kysymyksiin toteamme seuraavaa

[3] Millainen vaikutus markkinakehityksellä ja liiketoimintamallien kehityksellä tulisi olla lainsäädäntöön? Mikä osuus jää liiketoiminnan riskille?

Toteamme, että jos lainsäädäntö muodostuu esteeksi tai ongelmaksi uutta taloudellista arvoa luovalle markkina- ja liiketoimintamallien kehitykselle, lainsäädännön tulee reagoida. Sen sijaan normaalien, olemassa oleviin markkina- ja liiketoiminnan riskien poistamiseksi lainsäädännön muutoksia ei tarvita.

[4] Pitääkö lakia muokata tekniikan ja jakelun ehdoilla vai sisältöjen ehdoilla?

Toteamme, että sinällään pelkästään tekniikan tai jonkin jakelukanavan ehdoilla lakia ei tule muuttaa. Mutta jos tekniikan tai jakelukanavien muutos mahdollistaa uudet innovatiiviset liiketoimintamallit, jotka luovat uutta arvoa tekijänoikeuksille, laista pitää poistaa esteet tämän kehityksen tieltä.

[5] Tuleeko suojatun aineiston taloudellisesta hyödyntämisestä aina suorittaa korvaus tekijälle? Miten muut käytön ehdot vaikuttavat asiaan?

Totemme, että korvaus on muodossa tai toisessa aina tarpeen. Toteamme kuitenkin, että korvauksen tulee perustua aineiston todelliseen tuottamaan arvonnisään. Korvaus voi olla myös kokonaispaketti, jossa yksittäisestä käytöstä tai jakelukanavasta korvausta ei tarvitse maksaa.

Luvussa 2.2.4 todetaan teollisuuden näkemyksenä

”Tekijänoikeus tekee tuotteista kalliita. Uusi teknologia edellyttää nopeaa ja tehokasta toimintaa aineistojen saamiseksi markkinoille.”

Kuten edellisessä kommentissamme toteamme, tekijänoikeus sinällään ei tee tuotteista kalliita. Haaste on tällä hetkellä luoda säätelyjärjestelmä, joka on kilpailutilanteen kannalta neutraali ja joka mahdollistaa sen, että taloudelliset mekanismit määrittävät, mikä on kunkin tekijänoikeuden oikea taloudellinen arvo.

Samassa luvussa todetaan edelleen:

”Oikeuksien hankintaa tulisi helpottaa ottamalla työsuhteessa luotujen teosten oikeuksien siirtymistä koskeva säännös lakiin; taloudellisten oikeuksien siirron tulee kattaa kaikki taloudelliset oikeudet, myös tulevat ja uusiin käyttötapoihin liittyvät oikeudet, samoin oikeudet muunteluun ja edelleen luovutukseen.”

Olemme ehdottomasti samaa mieltä. Tämä asian osalta korostamme, että vakiintunut käytäntö teknologiayrityksissä on, että työnantaja ja työntekijä ovat sopineet kaikkien oikeuksien työntekijänsä työnantajalleen tekemän työn tuloksista siirtyvän työnantajalle. Jos oikeuksien siirtymistä ei taata suoraan laista, tämä tehdään jatkossakin työ- ja muilla sopimuksilla, mikä aiheuttaa turhaa työ- ja sopimusoikeudellista kuormitusta vakiintuneen asiantilan synnyttämiseksi.

Luvussa esitettyyn kysymykseen

[7] Pitäisikö teknisten suojausten oikeudellisesta suojauksesta luopua?

Tältä osin yhdistyksessämme on ristiriitaisia näkemyksiä. Toisaalta suojauksesta luopuminen aiheuttaa epäsymmetrisyyttä markkinoilla: isojen yritysten on helpompi ajaa etujaan muilla kuin teknisillä suojauskeinoilla. Toisaalta kuitenkin tekniset oikeuksien suojauskeinot ovat monesti käyttöä haittaavia, mutta eivät kuitenkaan estä varsinaista

"piraattia" toimimasta. Esimerkiksi DRM:t ovat luonteeltaan tällaisia, jolloin niiden käyttöä ei tule suojata.

Kysymykseen

[11] Tuleeko Suomen tekijänoikeuslakiin ottaa – ja millainen – työsuhteessa syntyneiden teosten oikeuksien siirtymistä koskeva erityissäännös (tietokoneohjelmia ja tietokantoja koskevien säännösten lisäksi)?

Kannanotomme on myönteinen. Erityissäännöksen puuttuminen aiheuttaa tehottomuutta, kun vakiintuneesta käytännöstä pitää sopia työsopimuksissa aina erikseen.

Kysymykseen

[12] Pitäisikö ”saman yleisön periaate” kirjata lakiin?

Toteamme kannattavamme asiaa periaatetasolla, mutta huomautamme, että periaatteesta ei saa aiheutua seuraavia ilmiöitä

- Vakiintuneiden jakelukanavien haltijoille tulee kohtuuton kilpailuetu pelkästään uusia kanavia hyödyntäviin kilpailijoihin verrattuna
- Periaatteen ei saa tulkita tarkoittavan sitä, että sisällöt ovat uuden kanavan käytössä ilman kustannuksia, vaan uuden kanavan pitää osallistua taloudellista merkitystään vastaavalla osuudella sisällön kokonaiskustannuksiin.

”Saman yleisön periaatteen” ottaminen lakiin aiheuttaa siis näkemyksemme mukaisesti tarpeen säännellä eri kanavien välistä sisällön kustannusten jakamista. Tilanne on vastaava kuin teleoperaattoreiden tukkuhintojen sääntelyssä. Ilman säätelyä vakiintuneille toimijoille voi muodostua kohtuuton kilpailuetu ja innovaatioiden syntyminen uusien toimijoiden toimesta vaikeutuu.

Luvun 2.3 kysymyksiin kannanotomme ovat seuraavat

[14] Onko tekijänoikeus oikeutena aikansa elänyt? Kuinka paljon ja mitä on muuttunut? Ovatko perusteet kohdallaan? Tarvitaanko täysrevisio?

Kantamme on, että luovan työn ja teollisten oikeuksien suojaamisen tarve sinällään ei ole vähentynyt, vaan pikemminkin lisääntynyt. Mielestämme nykyisenkaltainen tekijänoikeus ei kuitenkaan enää ole välttämättä ainoa mahdollisuus suojata tuloksia ja varmistaa alkuperäiselle tuottajalle kohtuullinen korvaus työstä. Joka tapauksessa jatkossa tekijänoikeuksien taloudellisessa hyödyntämisessä pitää ottaa entistä vahvemmin näkökulma, jossa syntyvät oikeudet ja niiden arvot voivat muuttua dynaamisesti ja tekijänoikeuksien arvo kokonaistarjooman arvosta voi vähentyä tai lisääntyä ajan kuluessa. Maksettava korvaus teoksen oikeuksien haltijalle ei voi olla 70 vuotta staattisesti sama, vaan arvon määrää teoksen arvontuotantokyky kokonaisarvoverkossa.

[19] Millainen rooli julkisella vallalla tulisi olla? Sitovia toimia vai toimijoille toimintavapautta? Hyviä palveluja, arm's length -etäisyydeltä vai lisää sääntelyä?

Mielestämme julkisen vallan pitää entistä enemmän ottaa rooli, jossa se keskittyy markkinavirheiden ja -epäkohtien korjaamiseen. Varsinainen tekijänoikeuksien hyödyntäminen tulee jättää entistä enemmän toimijoiden keskinäisten sopimussuhteiden varaan. Merkittävimpana markkinavirhein kannaltamme näemme tällä hetkellä epäsymmetrian pienten ja suurten hyödyntäjärytysten välillä. Pienten yritysten mahdollisuuksia hyödyntää tekijänoikeuksia pitää parantaa esimerkiksi keskitettyjen tekijänoikeusoperaattoreiden avulla. Pienten hyödyntäjien taloudellisia mahdollisuuksia hakea suojaa ja korvauksia suurilta oikeuksien rikkojilta tulee parantaa.

Luvun 2.4.3 kysymyksiin meillä on seuraavat kannanotot

[20] Onko oikeuksia ja niiden rajoituksia koskevien säännösten osalta kehittämistarpeita?

Jos on, niin millaisia?

Säädöksiä yksityisen kopioinnin oikeudesta tulee täsmentää ja ehkä säädöksiin vaaditaan eksplisiittinen toteamus tekniikkariippuvuudesta. Uudet liiketoimintamallit, joissa tekninen kopio sisällöstä säilytetään esimerkiksi keskitetysti verkkopalvelussa, tulee eksplisiittisesti sallia. Samoin teknisen välikopion tekeminen verkkopalvelussa tulee selkeästi sallia. Myös syntymässä olevat liiketoimintamallit, joissa kopiota hyödynnetään eri jakelukanavissa alkuperäisen kanavan sijasta, tulee sallia. Edelleen varsinaisen sisällön ja siihen jonkin arvoketjutoimijan toimesta liitetyn signaalin tai ohjaukoodin tekijänoikeudet pitää erottaa. Muilla toimijoilla tulee olla eksplisiittinen oikeus hyödyntää materiaalia riippumattomasti siihen teknisen toteutuksen vuoksi liitetyistä varsinaiseen sisältöön liittymättömistä signaaleista.

Luvun 2.4.4 kysymyksiin kannanottomme ovat

[22] Ovatko kaikki odotukset kuluttajalaitteiden, teknisten järjestelmien ja aineistojen yhteen toimivuudesta oikeutettuja?

Näkemyksemme mukaan tällainen odotus yhteensopivuudesta ei ole oikeutettu. Täyden yhteensopivuuden ylläpito vaatii varsinkin pieniltä toimijoilta kohtuuttomia ponnistuksia. Näkemyksemme mukaan markkinamekanismit huolehtivat pääosin riittävästä yhteensopivuudesta.

Luvun 2.4.5 kysymyksiin kannanottomme on seuraava

[26] Missä määrin pakottavilla järjestelyillä, esimerkiksi oikeuksien hallinnointiin puuttumisella tulisi ottaa kilpailuoikeudellisia näkökohtia nykyistä paremmin huomioon?

Toteamme, että tällä hetkellä varsinkin kilpailussa kansainvälisillä markkinoilla ja etenkin Yhdysvalloissa pienten yritysten teollisten oikeuksien suoja on huono sen vuoksi, että oikeuksien puolustaminen aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia. Useille

jäsenyrityksillemme on tullut vastaan käytännössä tilanne, jossa iso patenttioikeuksien loukkaaja on ilmoittanut, että he eivät maksa korvauksia, koska pienellä yrityksellä ei ole mahdollisuuksia puolustaa oikeuksiaan siviiliprosessissa. Mielekkäin lähestymistapa ongelman ratkaisemiseen ei välttämättä ole lainsäädännöllinen, vaan myös hallinnollinen, pieniä yrityksiä puolustava järjestely, esimerkiksi yhteisorganisaatio olisi mahdollinen järjestely. Vaikka kyse on patenttioikeuksista, ongelma liittyy myös tekijänoikeuksien uudistamiseen, sillä ongelmalle on tehtävä jotakin niiden rajallisten resurssien puitteissa, joilla kehitetään kaikkien immateriaalioikeuksien säätelyä maassamme.

Luvun 2.5.1 kysymysten osalta kannanottomme ovat seuraavat

[31] Millaisin edellytyksin ulkopuolisten tallennus- ym. palvelut voitaisiin rinnastaa kotona tapahtuvaan yksityiseen kopiointiin? Tarvittaisiinko erityisiä reunaehtoja?

Mielestämme ei tarvita erityisiä reunaehtoja. Uudet luovat ratkaisut ja innovaatiot syntyvät helpoimmin, kun niitä ei rajata etukäteen. Ongelmien syntyessä voidaan luoda tarvittavat reunaehdot.

[32] Miten hyvitysmaksu soveltuisi ulkopuoliseen tallennuspalveluun? Olisiko tallennuspalvelun tarjoaja vastuussa maksun maksamisesta?

Näkemyksemme mukaan hyvitysmaksua on syytä harkita. Näemme kuitenkin, että hyvitysmaksun maksamisesta on mielekkäintä olla vastuussa CD- ja nauhakopioinnin tapaan varsinaisen tallennusalustan tarjoaja. Esimerkiksi verkossa tarjottavien palveluiden osalta maksun maksamisesta vastaisi tietoliikenneyhteyden tarjoava operaattori. Teleoperaattori sopii maksun maksamisesta vastaavaksi tahoksi myös, koska se arvoverkon osapuolista tunnistaa ja tavoittaa kuluttajan varmimmin. Tallennusmaksu on tällöin myös helppo hallinnoida vakiosuuruisena tilaajakohtaisena maksuna, jonka suuruus voisi riippua yhteyden nopeudesta. Näin varsinaisten innovatiivisten tallennuspalveluiden osalta uusien innovaatioiden syntyminen nopeutuu ja kilpailutilanne isojen ja pienten toimijoiden välillä ei vääristy.

Luvussa 2.5.3 esitettyihin kysymyksiin kannanottomme ovat seuraavat

[36] Milloin kysymyksessä on sellainen uusi televisio-ohjelman lähetys- tai välitystapa, joka edellyttää uutta sopimista ja korvausta?

Näkemyksemme mukaan kaikki lähetys- ja välitystavat, joissa ei puututa varsinaisen televisio-ohjelman sisältöön kuuluvat saman sopimuksen ja korvauksen piiriin.

[37] Missä määrin ”vanhat” lähetysoikeussopimukset kattavat lähettämisen uusissa lähetysjärjestelmissä?

Näkemyksemme mukaan ”vanhojen” sopimusten pitäisi kattaa lähettäminen uusissa järjestelmissä, niin kauan kuin varsinaiseen lähetyksen ei-tekniseen sisältöön ei puututa ja

[38] Miten teknisten viestintäjärjestelmien kehitys pitää ottaa huomioon ja mikä on kohtuullista?

Uusien viestintäjärjestelmien kehitys on helpoimmin otettavissa huomioon, kun kysymyksissä 36 ja 37 toimitaan näkemyksemme mukaisesti.

Luvussa 2.5.4 esitettyihin kysymyksiin toteamme seuraavaa

[43] Voitaisiinko meillä säätää ”yleinen sopimuslissenssi”, joka korvaisi nykyiset sektorisäännökset ja laajentaisi periaatteen käyttöalaa kaikille aloille, joilla on edellytyksiä tällaisiin sopimuksiin?

Kannatamme tällaisen sopimuslissenssin säätämistä. Näin pienet ja suuret yritykset, jotka haluavat hyödyntää tekijänoikeuksien alaista sisältöä tulevat tasa-arvoisempaan asemaan.

Luvussa 2.5.5 esitettyihin kysymyksiin toteamme seuraavaa

[50] Pitääkö oikeuksien yhteisvalvonnasta säätää jotakin lisää?

Myös oikeuksien pienille käyttäjille (ylärajana esimerkiksi samat kuin kilpailulainsäädännössä käytetyt kokorajoitukset) tulisi mahdollistaa samantyyppisten, oikeuksien käyttäjien yhdistysten toiminta. Näin pienet yritykset voivat hankkia tehokkaasti tekijänoikeuksia, myös niillä aloilla, joilla ei toimi tuottajayhdistyksiä.

Luvussa 2.5.6 esitettyihin kysymyksiin toteamme seuraavaa

Olemme esittäneet kannanottomme jo kysymyksen 26b yhteydessä eli enforce-järjestelmä ei toimi.

Luvussa 2.5.7 esitettyihin kysymyksiin toteamme seuraavaa

[55] Yleinen lissenssi? Muu järjestely? Mikä puhuu yleistä lissenssiä vastaan tai puolesta?

Näkemyksemme mukaan innovaatioita kehittäville varsinaisille palveluiden tarjoajille kohdistuvia ylimääräisiä palvelun tuottoon nähden merkittäviä kustannusrasituksia on syytä välttää. Tällaiset maksut hidastavat innovaatioiden syntymistä. Sen sijaan emme näe yhtä negatiivisena sitä, että tekijänoikeuksien käytöstä maksavat ne tahot, jotka hyötyvät lisääntyneestä verkkokäytöstä ilman omaa innovatiivista panostaan. Jos siis

veroluonteisia maksuja halutaan käyttää, ne on syytä kohdistaa verkkoyhteyden tarjoaville operaattoreille tai näiden palveluihin.

Luvuissa 2.5.9 ja 2.5.10 esitettyihin kysymyksiin toteamme seuraavaa

[57] Pitäisikö säätää siitä, että tekijänoikeuteen vetoamisesta voi sitovasti luopua? Millainen tällainen sääntely voisi olla? Olettamasäännös?

Open source –ohjelmakoodien lisääntyneen taloudellinen merkitys luo tällä hetkellä potentiaalisia riskejä niitä käyttäville yrityksille. Riskit aiheuttavat ylimääräistä hankaluuksia esimerkiksi yrityskauppojen yhteydessä oikeuksiin liittyvien riskien määrittämisessä. Tilannetta selkiyttäisi se, että tekijänoikeuksien haltija voisi sitovasti luopua niihin vetoamisesta ilman eksplisiittistä sopimusta. Tilanteen selkeä sääntely auttaa hallitsemaan tilannetta.

Luvuissa 2.5.14 esitettyihin kysymyksiin toteamme seuraavaa

[68] Pitäisikö lainsäädännöllä tai muilla järjestelyillä tukea DRM:ien käytön laajentamista?

DRM-suojauskeinot ovat kuluttajaa haittaavia, mutta eivät kuitenkaan estä varsinaista "piraattia" toimimasta. Monimutkaiset DRM-järjestelmät ja keskenään epäyhteensopivat formaatit ovat haitta sisältöön perustuvalla kaupankäynnille ja innovatiivisille lisäarvopalveluille. DRM:ien käytön lisääntyminen ei myöskään lisää tasa-arvoisuutta markkinoilla isojen ja pienten toimijoiden välillä.

Luvussa 2.5.18 esitettyihin kysymyksiin toteamme seuraavaa

[78] Pitäisikö ja miten lainsäädännön tukea avointa julkaisutoimintaa, CC:tä ja vastaavia?

Lainsäädännön tulee ottaa kantaa, miten tekijänoikeuksista voi peruuttamattomasti luopua. Luotettavasti toimivan CC-järjestelmän syntyminen on jäsenkuntamme etu.

[79] Mihin OS- ja CC-periaatteet sopivat, mihin eivät?

OS- ja CC-periaatteet sopivat ilman muuta ohjelmistoihin. Ohjelmistojen tuottajien ja niihin perustuvien palveluiden tuottajien kannalta lienee mielekästä ulottaa periaatteet mahdollisimman laajalle. Näin säädökset ohjelmiston ja sen käsittelemän sisällön osalta olisivat mahdollisimman samankaltaisia.

Luvussa 2.5.18 esitettyihin kysymyksiin toteamme seuraavaa

[82] Tulisiko lähioikeuksien suoja-aikoja pidentää?

Suoja-aika sinällään ei ole kriittinen asia, vaan se, miten teoksista maksettavat korvaukset reagoivat teoksen tuottamaan taloudelliseen arvoon. Yksinkertainen ”50 vuotta kaikista sama korvaus ja sen jälkeen 0 €” –periaate on liian jäykkä. Innovatiivisia tuotteita kehittävän teollisuuden näkökulmasta 50 vuoden suoja-aika tuntuu pitkältä. Kestäähän patentinkin antama suoja kestää vain noin 20 vuotta, ja patentin hankkija joutuu tekemään merkittäviä taloudellisia panostuksia saadakseen tämän suojan.

Luvussa 2.5.20 esitettyihin kysymyksiin toteamme seuraavaa

[85] Tarvitaanko erikoisratkaisu myös muun tyyppisiä käyttäjä varten?

Ratkaisu ei saa rajoittua vain arkistoihin ja kirjastoihin, vaan kustannustehokas malli tarvitaan myös tekijänoikeuksien haltijaa vaille olevien eli ”orpojen” teosten taloudelliseen hyödyntämiseen. Ilman tätä kattavien sisältöpalveluiden tarjoaminen vaikeutuu.